

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

ПРЕДЛОГ на

Закон за изменување и дополнување на Законот  
за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

СКОПЈЕ, јануари 2009 година

## ВОВЕД

### I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Во Република Македонија пензиското и инвалидското осигурување како област е уредено со Законот за пензиското и инвалидското осигурување (“Службен весник на Република Македонија” број 80/93, 3/94, 14/95, 71/96, 32/97, 24/2000, 96/2000, 5/2001, 50/2001, 85/2003, 50/2004, 4/2005 и 101/2005) и Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113 /2005, 29/2007 и 88/2008).

Со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување е дизајнирана структурата на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, како и надлежностите на Агенцијата во однос на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување односно т.н. втор и трет столб.

Во консултација со Народна банка на Република Македонија беше оценето дека постојат услови банките во Република Македонија да започнат да ја вршат улогата на чувар на имот на задолжителните пензиски фондови.

Со појавата на инвестициските фондови и подготовката за третиот столб на пензиските фондови деловните банки во пракса вршат или се подготвуваат за вршење на улогата чувар на имот. Вообичаено улогата чувар на имот ја вршат деловните банки што е и системско решение во овој Закон. Народната банка на Република Македонија ја имаше оваа улога само како преодно решение до развој на капацитетите на деловните банки. Со оваа измена се предлага во рок од шест месеци друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови кои имаат добиено одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд во рок од шест месеци од стапување во сила на овој закон да изберат нов чувар на имот, а потоа во рок од 30 дена функциите да се пренесе на избраната деловна банка.

Исто така, со овие измени се предлага овозможува поголема диверзификација на средствата на задолжителните пензиски фондови при нивното инвестирање во странство, како и инвестирање на поголем обем на средства на пензиските фондови во странство. Имено, со оглед на тоа што средствата на задолжителните пензиски фондови се во постојан раст, нивното зголемување треба да биде проследено со можност за излез на поголеми пазари на капитал.

Покрај тоа, дел од измените се предлагаат од причина што имплементацијата на системот наметна потреба од прецизирање, изменување и дополнување на некои одредби од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и нивно усогласување со Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување со што ќе се овозможи успешна оперативност на капитално финансираното пензиско осигурување.

Имајќи ги предвид гореизложените причини за донесување на овој закон, има потреба од негово донесување за да се постигне поефикасно и усогласено функционирање на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на неговите членови.

## II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Цел на Законот чие донесување се предлага е унапредување на капитално финансирано пензиско осигурување, во насока на примена на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите на пензиските фондови.

Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување се заснова на начелото на:

- правото на социјална сигурност и социјално осигурување утврдени со закон и со колективен договор;
- обезбедување на средства за материјална сигурност на лица врз основа на капитализирање на средствата;
- инвестирање на средствата врз основа на сигурност, диверзификација на ризик и ликвидност; и
- транспарентност.

Основни решенија:

- Технички усогласувања за да се постигне поефикасно и усогласено функционирање на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на неговите членови,
- Пренос на функцијата на улогата на чувар на имот на пензиски фондови на деловните банки
- Поголема диверзификација во инвестирањето на средствата на фондовите.

### III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Законот чие донесување се предлага не повлекува финансиски последици врз Буџетот на Република Македонија.

### IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗАТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Законот чие донесување се предлага не повлекува дополнителни финансиски средства.

## ПРЕДЛОГ

на Закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

### Член 1

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (“Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007 и 88/2008) во член 3 точка 5) во потточката а) зборовите: „можат да влијаат посредно или непосредно„ се заменуваат со зборовите: „може да има посредна или непосредна контрола„.

Во потточка б) зборовите: „може да влијае посредно или непосредно„ се заменуваат со зборовите: „може да има посредна или непосредна контрола„.

Во потточка г) зборовите: „или лица„ се заменуваат со зборовите: „или правно лице„.

По точка 5) се додава нова точка 5-а) која гласи:

„5-а) „Контрола“ во смисла на точка 5 од овој член е кога едно лице:

а) директно или индиректно поседува мнозински влог во друго правно лице; или

б) директно или индиректно поседува мнозинство од правата на глас во друго правно лице; или

в) има право да назначува и разрешува мнозинство членови на органите на управување на друго правно лице, директно или индиректно, вклучувајќи и склучен договор со еден или повеќе акционери на другото правно лице за отстапување или здружување на нивните права на глас заради остварување заеднички интереси; или

г) има право да остварува, директно или индиректно, значително влијание врз управувањето и донесувањето на политиките и финансиските и деловните одлуки на друго правно лице.“

### Член 2

Во член 16 по став (6) се додава нов став (7) кој гласи:

„(7) Агенцијата поблиску го уредува начинот на спојување и присоединување на друштва за управување со задолжителни пензиски фондови.“

### Член 3

Во член 20 став (1) точка в) зборовите: „склучување договори за“ се заменува со зборот: „земање“.

### Член 4

Во член 22 по ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

„(6) Агенцијата ја пропишува содржината на надворешната ревизија на пензиските друштва во согласност со меѓународните стандарди.“

### Член 5

Член 39-ж се менува и гласи:

#### „Член 39-ж

(1) Сите измени на акционерите, членовите на управниот и надзорниот одбор, одговорните лица или измени и дополнувања на документите и податоците наведени во член 39-в од овој закон, подлежат на претходно одобрение од страна на Агенцијата, освен ако измените се надвор од контролата на друштвото, а тоа ги презело сите потребни мерки за спречување на тие промени. За измените настанати надвор од контрола на друштвото, тоа е должно да ја извести Агенцијата.

(2) Агенцијата ги цени измените од став (1) на овој член согласно одредбите за исполнување на условите од член 39-г од овој закон.“

### Член 6

Во член 39-з став (1) зборовите: „и 143 став (4)“ се бришат.

### Член 7

Во член 47 став (1) точка а) во шестиот ред по зборот „издава“ и запирката се додаваат зборовите „повлекува или укинува“.

Во точката ж) по зборот: „агенти“ се додаваат зборовите: „и регистар на членови“.

По точката с) се додаваат две нови точки и) и ј) кои гласаат:

„и) ги обработува личните податоци согласно прописите со кои се уредува заштитата на личните податоци;

ј) бара и дава лични податоци на користење согласно прописите со кои се уредува заштитата на личните податоци;„

Точките и), ј), к), л), и љ) стануваат точка к), л), љ) м) и н).

#### Член 8

Во член 53 став (5) зборот „неправилности“ се заменува со зборот: „незаконитости“, зборот „друштво“ се заменува со зборовите: „пензиско друштво“.

#### Член 9

Во член 54 став (2) втората реченица се менува и гласи: „По добивањето согласност од Владата на Република Македонија извештајот се доставува за информирање на Собранието на Република Македонија.“

#### Член 10

Во член 56 став (3) зборот „друштво“ се заменува со зборовите: „пензиско друштво“.

Точката д) се менува и гласи:

„надомест за обука и организирање на испит“.

#### Член 11

Во член 75 став (3) во точката в) по зборот „друштвата“ се додаваат зборовите: „и друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови“.

## Член 12

Во член 83 став (3), 106 став (1) и (2) и 108 став (1) точка е) зборовите: „по претходно мислење од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија“ се бришат.

## Член 13

Во член 92 се додава нов став (3) кој гласи:

„(3) Купувањето пензиски ануитет и исплата на акумулираните средства согласно став (1) и (2) на овој член може да се изврши по навршување на 65 години на живот.“

## Член 14

Во член 94 став (3) зборовите: „во форма на брошура“ се бришат.

## Член 15

Во член 96 став (1) и 98 став (1) по зборот: „друштвото,“ се додаваат зборовите: „и друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови,“.

## Член 16

Во член 105 став (1) во точките s), и) и j) зборовите: „Јапонија или САД“ се заменуваат со зборовите: „земјите членки на ОЕЦД“.

Во точка к) зборовите: „Јапонија или САД“ се заменуваат со зборовите: „земјите членки на ОЕЦД, а во четвртиот ред зборот „акции“ се заменува со зборовите „хартии од вредност“.

Ставот (4) се брише.

## Член 17

Во член 106 по став (2) се додава нов став (3) кој гласи:



„(3) Агенцијата го пропишува највисокиот износ на вложувања во инструменти од иста економска група регистрирана во Република Македонија, земјите членки на Европската унија или земјите членки на ОЕЦД.“

Ставовите (3), (4), (5) и (6) стануваат ставови (4), (5), (6) и (7).

#### Член 18

Во член 107 став (1) точка а) бројот „20%“ се заменува со бројот „30%“ а бројот „10%“ со бројот „20%“.

#### Член 19

Во член 108 по точка д) се додава нова точка г) која гласи:

г) „банкарски депозити во банки кои се акционери на друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;“

Точката „г)“ и „е)“ стануваат точка „е)“ и „ж)“.

#### Член 20

Во член 109 во став (1) се додава нова реченица која гласи: „Друштвото до Агенцијата доставува месечни извештаи за преземените мерки за усогласување на инвестиционите активности.“

Ставот (4) се менува и гласи:

„На барање на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, доставено во рок од најмалку 60 дена пред датумот на истекот на рокот од став (3) на овој член, Агенцијата има право да го продолжи рокот од ставот (3) на овој член за најмногу шест месеца, ако тоа продолжување е неопходно заради заштита на интересите на членовите на задолжителниот пензиски фонд.“

#### Член 21

По член 112 се додава нов член 112-а кој гласи:

#### „Член 112-а

(1) Секое друштво кое управува со задолжителен и/или доброволен пензиски фонд треба да има документ за инвестициона стратегија и да врши негово ревидирање најмалку на секои три години.

(2) Документот за инвестиционата стратегија особено треба да содржи методи за мерење на инвестициониот ризик, процеси за управување со ризик и стратегиска распределба на средства.

(3) Агенцијата поблиску ја уредува содржината на инвестиционата стратегија.“

#### Член 22

Во член 133 став (3) во точката 9) зборовите: „членот 39-е“ се заменуваат со зборовите: „членот 39-ж“.

#### Член 23

Во член 134 став (1) во точката 15) зборовите: „инвестира средства од задолжителниот пензиски фонд“ се заменуваат со зборот „постапи“.

#### Член 24

Член 139-а се брише.

#### Член 25

(1) Чувар на имот на задолжителниот пензиски фонд со кој управува друштво или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови основано до влегување во сила на овој закон е Народна банка на Република Македонија.

(2) Во рок од шест месеци од влегување во сила на овој закон друштвата од став (1) на овој член треба да изберат чувар на имот на задолжителниот пензиски фонд согласно член 115 и 116 од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување(“Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007 и 88/2008).

(3) До изборот на чувар на имот од став (2) на овој член друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови и друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ја известува

Агенцијата за инструментите во кои планира да ги инвестира средствата на задолжителниот пензиски фонд со кој управува.

(4) Агенцијата продолжува да води евиденција на дозволени финансиски инструменти за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови до пренесување на улогата на чувар на имот од Народна банка на Република Македонија на банка.,,

#### Член 26

Член 19 од овој закон не се однесува на банкарските депозити вложени во банки до денот на влегување во сила на овој закон.,

#### Член 27

Членот 37 став 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија„број.88/2008) се брише.

#### Член 28

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

#### Член 29

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

## ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Со член 1 се предлага измена и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување заради подобрување на текстот на законот, бидејќи од досегашното искуство во работењето и примена на законот се јави потреба од појаснување и допрецизирање на одредени одредби од постоечкиот текст. Во таа смисла со овој член се појаснува значењето на поимот поврзано лице и се дефинира поимот контрола од причина што во неколку наврати се јави потреба од нивно појаснување.

Бидејќи со последните законски измени се овозможи отворање на пензискиот пазар и постоење поголем број друштва, во пракса можно е и нивно спојување или присоединување и од таа причина со член 2 се воспоставува законски основ Агенцијата да го пропише спојувањето и присоединувањето на друштва за управување со задолжителни пензиски фондови.

Со член 3 се врши измена на член 20 став (1) точка в) со цел точката в) терминологски да кореспондира со претходната точка каде е регулирано давањето заеми.

Со член 4 се воспоставува законски основ Агенцијата да ја регулира содржината на надворешната ревизија во согласност со меѓународните стандарди, од причина што со тоа ќе се воспостави ефикасен систем на надворешна ревизија што е од големо значење за правилно работење на пензиските друштва.

Со измената предложена во член 5 се воспоставува обврска друштвото да ја известува Агенцијата и за измените настанати надвор од контрола на друштвото со цел Агенцијата континуирано да ги следи и цени сите настанатите измени.

Со членовите 6, 24 и 25 се предлага започнување на примена на системското решение за чувар на имот на задолжителните пензиски фондови, односно пренесување на улогата на чувар на имот во деловните банки. Имено, поради тоа што развојот на функцијата чувар на имот кај деловните банки во Република Македонија отпочна заради појавата на инвестициските фондови и третиот столб на пензискиот систем, беше оценето, во консултација со Народна банка на Република Македонија, дека се обезбедени услови банките во Република Македонија да започнат да ја вршат улогата на чувар на имот на задолжителните пензиски фондови. Имено, Народната банка на Република Македонија ја имаше оваа улога

само како преодно решение до развој на капацитетите на деловните банки за вршење на обврските на чувар на имот. Со овие членови се предлага Народната банка на Република Македонија функцијата чувар на имот на средствата на задолжителен пензиски фонд да ја врши до стапување во сила на овој закон, а во рок од шест месеци друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови кои имаат добиено одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд во рок од шест месеци од стапување во сила на овој закон треба да изберат нов чувар на имот, а потоа во рок од 30 дена функциите од Народната банка на Република Македонија да се пренесе на избраната деловна банка. Исто така со предложената измена е предвидено дека во преодниот период за евиденцијата на дозволени финансиски инструменти за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ја известува Агенцијата за инструментите во кои планира да ги инвестира средствата на задолжителниот пензиски фонд со кој управува. Аналогно на наведеново е предвидена и измената во член 6.

Со член 7 се врши дополнување на надлежностите на Агенцијата за повлекување или укинување одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови од причина што во законот се уредени случаите кога Агенцијата издава, повлекува или укинува одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови додека во членот со кој се уредени надлежностите на Агенцијата истото е изоставено. Исто така со овој член по претходна препорака на Дирекцијата за заштита на личните податоци се предвидува уредување на надлежноста на Агенцијата согласно која се води Регистарот на членови.

Со членот 8 се врши усогласување на текстот на законот поради тоа што од досегашното искуство во работењето произлезе потреба Агенцијата да може да донесе Решение во случај на утврдување на незаконитост во работењето на пензиските друштва како мерка со која навремено ќе се запре понатамошно незаконско постапување со што ќе се заштитат интересите на членовите на пензиските фондови.

Заради усогласување со член 50 став (7) од законот според кој Владата Република Македонија дава согласност на Извештајот за работа на Агенцијата со член 9 се врши измена на постојниот текст.

Со член 10 се предлага бришење на надоместок кој Агенцијата не го наплаќа.

Со член 11 и 15 произлезе од заокружувањето на реформата во пензискиот систем и воведување на доброволно капитално финансирано пензиско осигурување бидејќи покрај друштвата за управување со задолжителни пензиски фондови ќе постојат и друштвата за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови.

Со член 12 се врши измена на повеќе членови од законот односно се брише обврската Агенцијата да ги доставува дел од подзаконските акти на претходно мислење на Комисијата за хартии од вредност од причина што подзаконските акти се од делокруг на работа на Агенцијата и се однесуваат на работењето на пензиските друштва и пензиските фондови како и поради скратување на времето на носење на подзаконските акти. Ова решение е предложено и од Комисијата за хартии од вредност.

Со член 13 се уредува возраста по која лице може да купи пензиски ануитет и да му се исплатат на акумулираните средства. Со овој член се предлага возраст од 65 години која соодветствува на возраста до која лицето може да има договор за вработување согласно Законот за работни односи.

Со член 14 се појаснува текстот од причина што податоците се објавуваат во информативен проспект чија форма ја пропишува Агенцијата и нема потреба од дополнително објавување и во форма на брошура.

Со предлогот во член 16 се овозможува инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови да се прошири во земјите членки на ОЕЦД кои не се опфатени со претходната формулација. Истовремено се предлага измена на точката к) од став (1) на член 105, со која се зголемува бројот на фондови во кои може да се инвестираат средствата на задолжителните пензиски фондови, при тоа без да се зголеми ризичноста на инвестициите, бидејќи проширувањето се однесува на фондови кои претежно може да инвестираат во должнички инструменти. Исто така се брише ставот (4) од член 105 од законот, поради тоа што на овој начин се обезбедува зголемување на одговорноста на друштвото во однос на инвестирањето на средствата на задолжителниот пензиски фонд со кој управува. Досегашната одредба во законот, во пракса значеше известување од страна на друштвото до Агенцијата за инструментите во кои тоа планира да ги инвестира средствата на задолжителниот пензиски фонд при што Агенцијата проверуваше дали истите ги задоволуваат законските и подзаконските барања, по што инструментите се внесуваа во евиденцијата на дозволени финансиски инструменти водена од страна на Агенцијата.

Со предлогот во член 17 се дава можност Агенцијата да го пропише и највисокиот износ на вложувања во инструменти од иста економска група регистрирана во Република Македонија, земјите членки на Европската унија или земјите членки на ОЕЦД, покрај пропишувањето на највисоките износи на вложување во една компанија или инструмент.

Со предлогот во член 18 се овозможува да се зголеми инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови во инструменти од странски издавач надвор од Република Македонија, како и зголемување на можноста за инвестирање на средствата во акции,

документи за удел и други хартии од вредност издадени од странски компании и банки. Со овие измени се овозможува поголема диверзификација на средствата при нивното инвестирање и поголем избор на компании при инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови од страна на друштвата, како и инвестирање на поголем обем на средства на пензиските фондови во странство. Имено, со оглед на тоа што средствата на задолжителните пензиски фондови се во постојан раст, нивното зголемување треба да биде проследено со можност за излез на поголеми пазари на капитал бидејќи домашниот пазар станува мал во однос на потребите за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови. Воедно ваквата измена е предлог и на консултантот ангажиран од Светската банка, за анализа на пазарот на капитал и пензискиот систем во Република Македонија и за советување за измени и дополнувања на регулативата која се однесува на инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови. Овие измени се во согласност со препораките од извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Македонија за 2008 година.

Со член 19 се предлага проширување на постојната забрана за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови во акции со што истата ќе се однесува и на депозите во банки кои се акционери на друштвото. Со ваквата забрана се оневозможува постоењето на конфликт на интерес помеѓу друштвото и неговите основачи при инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови.

Со член 20 се предлага измена на став (1) од член 109 од законот со кој се овозможува Агенцијата преку редовни извештаи од друштвото да ги следи мерките кои се преземени од страна на друштвото за усогласување на инвестиционите активности на задолжителниот пензиски фонд со одредбите на законот во случај на настаното прекршување на одредбите од законот согласно член 109. Со измената на став (4) од член 109 се предлага зголемување на периодот пред кој друштвото треба да побара продолжување на периодот за усогласување на инвестиционите активности. Ова се прави со цел Агенцијата да има повеќе време да ја оцени потребата од дополнителни шест месеци за усогласување на инвестиционите активности, со што ќе остане и повеќе време друштвото да ги усогласи инвестиционите активности, доколку Агенцијата го одбие барањето на друштвото.

Со член 21 се воспоставува обврска друштвото кое управува со задолжителен и/или доброволен пензиски фонд да има пишани документи за стратегијата за инвестирање на средствата, за политиката за инвестирање и за принципите за инвестирање за период од минимум три години. Таквите писмени документи треба да бидат предмет на постојано ревидирање и надополнување, како и воведување методи за мерење на ризикот од инвестирањето, воведување на процеси на инвестирање и

стратешка алокација на средствата. Ова е од особено значење за потенцијалните членови кои треба да можат да направат споредба на различните степени на ризичност кај доброволните пензиски фондови.

Со член 22 се врши исправка поради тоа што во повикувањето во постоечкиот текст е направена техничка грешка.

Со член 23 се предлага казна за друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови доколку постапува спротивно на член 106 и 109 од законот, односно се овозможува друштвото да биде казнето за непочитување на сите активности од овие членови, а не само непочитувањето на инвестиционите активности како што е пропишано во постоечкиот текст на законот.

Со член 26 се овозможува друштвата да не ги раскинуваат предвреме договорите за банкарски депозити во банки кои се направени пред влегување во сила на овој закон. Ова со цел да се заштитат интересите на членовите на пензиските фондови односно да се спречи загуба на договорената камата од овие банкарски депозити.

Со членот 27 се врши исправка на членот 75 став 3 точка б, бидејќи со измените и дополнувањата на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување при промена на оваа одредба направена е техничка грешка.

## II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Измените и дополнувањата на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување во основа се однесуваат на усогласување со Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, на пренос на улогата на чувар на имот на пензиските фондови на деловните банки и поголема диверзификација на инвестирањето на средствата на пензиските фондови. Решенијата содржани во одредбите се меѓусебно поврзани и се однесуваат на иста правна работа.

## III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените измени и дополнувања се овозможува усогласување со Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување со цел негова примена, исто така со донесувањето на овој престанува да важи преодното решение Народна банка на Република



Македонија да биде чувар на имот на пензиските фондови и да се примени системското решение чувар на имот да биде деловна банка.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО  
КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ КОИ СЕ  
МЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) “Друштво” е друштво за управување со задолжителни пензиски фондови кое е основано и работи согласно со овој закон.

2) “Задолжителен пензиски фонд” е отворен инвестиционен фонд основан и управуван од страна на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови и друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови.

3) “Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување” е агенција на која и е доверена супервизија на работењето на друштвата за управување со задолжителни пензиски фондови, друштвата за управување со доброволни пензиски фондови, друштвата за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и професионалните пензиски шеми во согласност со овој закон.

4) “Чувар на имот” е институција на која и е доверена одговорноста за чување на средствата на задолжителниот пензиски фонд и врши други работи утврдени во овој закон. Чувар на имот на домашните средства е банка која има дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија, а суб-чувар на имот ги чува средствата надвор од територија на Република Македонија и може да биде банка или специјализирана депозитарна институција која има дозвола издадена од надлежен орган и е овластена за таква дејност согласно со законите на матичната држава.

5) “Поврзано лице” во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседуваат помал процент, можат да влијаат посредно или непосредно врз одлучувањето во тоа правно лице;

б) било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседува помал процент, може да влијае посредно или непосредно врз одлучувањето на тоа правно лице;

в) било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 30% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 30% од акциите со право на глас во првото правно лице;

г) физичко лице или лица кои имаат непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;

д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и

ѓ) во врска со лицата наведени во оваа точка, било кој член на потесното семејство или сродник заклучно со втор степен на крвно сродство.

6) “Член на задолжителен пензиски фонд” е физичко лице кое склучило договор за членство во задолжителен пензиски фонд или во чие име е отворена сметка во задолжителен пензиски фонд во случаите утврдени во овој закон и неговото членство трае се до остварувањето право на пензија.

7) “Пренос на средства” е пренесување на средствата од сметката на членот отворена во еден задолжителен пензиски фонд, во друг задолжителен пензиски фонд со кој управува друго друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови.

8) “Агент”, во смисла на овој закон, е лице кое врши работи на маркетинг на задолжителни пензиски фондови и склучување на договори за членство.

9) “Трансакциони провизии” се надоместокот за берза на хартии од вредност, надоместокот за депозитар на хартии од вредност и провизијата за правните лица кои вршат услуги со хартии од вредност непосредно поврзани со тргување со средствата на задолжителните пензиски фондови.

10) “Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови” е акционерско друштво кое управува со задолжителен и со доброволен пензиски фонд согласно со овој закон и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

11) “Пензиско друштво” е друштво за управување со задолжителни пензиски фондови, друштво за управување со доброволни пензиски фондови и друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови.

## Член 16

(1) Секое стекнување или пренос на акциите на друштвото подлежи на претходна согласност од Агенцијата, во спротивно се сметаат за ништовни.

(2) Друштвото го доставува до Агенцијата барањето за согласност за стекнување или пренос на акции од името на лицето кое има намера да се стекне со акции или да ги пренесе акциите.

(3) Агенцијата дава согласност за стекнување или пренос на акциите на друштвото во рок од 30 дена од денот на доставувањето на барањето од ставот (2) на овој член, ако барателот ги исполнува законските услови да стане основач на друштво.

(4) Обврската од ставот (1) на овој член не се однесува и на трансакции со акции кога по извршената трансакција, купувачот или со него поврзаното лице, заеднички не стекнале повеќе од 3% од акционерскиот капитал на друштвото.

(5) Доколку постојат само две друштва едното друштво не смее да купува акции од другото друштво за управување со задолжителни пензиски фондови и тие не смеат да се спојуваат, присоединуваат, делат или на друг начин да се реорганизираат.

(6) Доколку постојат повеќе од две друштва едното друштво не смее да купува акции од друго друштво за управување со задолжителни пензиски фондови, освен во случај на спојување и присоединување на друштвата.

## Член 20

(1) Друштвото не смее да ги користи своите средства за:

а) стекнување или преземање акции и други хартии од вредност или влогови во други правни лица, освен државни записи и обврзници издадени од Република Македонија;

б) давање заеми и обезбедување на гаранции или други обезбедувања освен оние пропишани со овој закон;

в) склучување договори за заеми и кредити и издавање обврзници, во вкупна вредност која надминува одреден процент од сопствениот капитал, кој процент го утврдува Агенцијата или

г) купување или продавање хартии од вредност, доколку со ваквото тргување би се оневозможило купување или продавање хартии од вредност со

средствата на задолжителниот пензиски фонд или доколку купувањето или продавањето хартии од вредност со средствата на задолжителниот пензиски фонд би се реализирало по понеповолни услови за задолжителниот пензиски фонд.

(2) По исклучок од ставот (1) точка а) на овој член, друштвото може да ги употребува своите средства за купување акции во субјект што врши работи на евиденција, тргување со долгорочни хартии од вредност, маркетинг или други административни дејности за друштвото, под услов тој субјект да ги извршува услугите исклучиво за тоа друштво. Доколку субјектот престане да ги исполнува условите од овој став, друштвото е должно да ги отуѓи акциите во субјектот во рок од три месеци.

(3) Доколку друштвото има намера да купи акции во други субјекти согласно со ставот (2) на овој член, вкупниот капитал за тие купувања заедно со цената платена за сите претходни купувања на акции кои ги поседува друштвото не може да надмине 10% од вкупниот износ на акционерскиот капитал на тоа друштво на датумот на купувањето.

## Член 22

(1) Друштвото назначува надворешен овластен ревизор со добри референци, кој не смее да биде поврзано лице со друштвото или со акционери на друштвото, странскиот менаџер на фондови или чуварот на имот. Ист надворешен овластен ревизор може да изврши најмногу три последователни годишни ревизии за исто друштво.

(2) Друштвото е должно да објави извадок од ревидираниот финансиски извештај со мислење на овластениот ревизор, во најмалку еден дневен весник и на својата веб страна, во рок од 15 дена од усвојувањето на извештајот од страна на собранието на друштвото.

## Член 39-ж

Сите измени на акционерите, членовите на управниот и надзорниот одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности или измени и дополнувања на документите и податоците наведени во членот 39в на овој закон, подлежат на претходно одобрение од страна на Агенцијата, освен ако промените се надвор од контролата на друштвото, а тоа ги презело сите потребни мерки за спречување на тие промени. Агенцијата ги цени таквите промени согласно со одредбите од членот 39-г од овој закон.

## Член 39-з

(1) Агенцијата може да повлече или укине одобрение за управување со пензиски фонд од истите причини заради кои одбива барање согласно член 39в на овој закон, заради неисполнување на условите од членот 39-г на овој закон, по настанување на условите од членовите 13 став (4), 53 став (6), 126 став (1) и 143 став (4) од овој закон, заради злоупотреба на податоци за времено распределени осигуреници и членови или во други случаи на грубо кршење на одредбите на овој закон и на барање од друштвото.

(2) Пред да го повлече или укине одобрението за управување со задолжителен пензиски фонд, Агенцијата ќе го повика друштвото и ќе му даде можност да ги отстрани незаконитостите и неправилностите во работењето во рок определен од Агенцијата, освен доколку смета дека таквата можност би била во спротивност со интересите на членовите на задолжителниот пензиски фонд или на јавниот интерес.

(3) Агенцијата веднаш ќе го извести друштвото за одлуката за повлекување или укинување на одобрението за управување со задолжителен пензиски фонд.

(4) Против одлуката на Агенцијата од ставот (1) на овој член друштвото може да поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежен суд. Тужбата не го одложува извршувањето на одлуката

(5) Агенцијата поблиску ја уредува постапката за повлекување или укинување на одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд од ставот (1) на овој член.

#### Член 47

(1) Агенцијата ги врши следниве работи:

а) спроведува активности за прибирање барања за основање пензиски друштва, издава, повлекува и одзема дозволи за основање на пензиски друштва, издава дозволи за вршење дејност-управување со доброволни пензиски фондови, дозволи за вршење дејност-управување со задолжителни пензиски фондови и издава, одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови;

б) врши супервизија на работењето на пензиските друштва и пензиските фондови со кои тие управуваат, а особено го контролира законитото работење на истите;

в) врши супервизија на работењето на правните лица кои се чувари на средствата на задолжителните и/или доброволните пензиски фондови и на странските менаџери на средства на задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд во врска со работењето со тие средства;

г) го промовира, го организира и го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување во Република Македонија, во соработка со Министерството за труд и социјална политика;

д) ја развива свеста на јавноста за целите и принципите на пензиските друштва и на задолжителните и доброволните пензиски фондови, за придобивките од членување во задолжителен и/или доброволен пензиски фонд, вклучувајќи ги и целите, принципите и придобивките од учество во професионална пензиска шема, за правата на членовите на задолжителните и доброволните пензиски фондови и за други прашања во врска со капитално финансираното пензиско осигурување;

ѓ) дава предлог за покренување на прекршочни и кривични постапки пред надлежен орган против пензиските друштва, чувари на имот на задолжителни и/или доброволни пензиски фондови, странски менаџери на средства и други лица во случај на повреда на одредбите на овој закон и на други закони;

е) ги следи и ги разгледува финансиските извештаи на задолжителните и доброволните пензиски фондови и на пензиските друштва;

ж) води регистар на агенти;

з) заради обезбедување на ефикасна супервизија и регулатива на капитално финансираното пензиско осигурување и на финансискиот сектор, соработува со Министерството за финансии, Народната банка на Република Македонија, Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија и со други органи и институции во земјата и во странство. Обемот, содржината и формата на соработка подетално меѓусебно ги уредува Агенцијата со надлежните органи и институции;

с) соработува со Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија во делот на овластувањата што му се доверени на тој фонд со овој закон;

и) донесува акти согласно овој закон и согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување;

ј) донесува интерни упатства за својата работа и изготвува стручни упатства, прирачници и слично, во врска со капитално финансираното пензиско осигурување;

к) иницира донесување на прописи и други акти во врска со пензиските друштва и со пензиските фондови со кои тие управуваат;

л) се зачленува и учествува во домашни и меѓународни организации, кога таквото учество е во интерес на македонскиот пензиски систем и

љ) врши други работи согласно овој закон и согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување .

(2) Актите и прописите кои Агенцијата ги донесува согласно овој закон се објавуваат во “Службен весник на Република Македонија”.

### Член 53

(1) Заради извршување на своите должности Агенцијата е овластена:

а) да ги добива на увид сите документи на пензиските друштва и електронската евиденција во врска со нивното работење и со работењето на пензиските фондови со кој управуваат;

б) да ги добива на увид сите документи и електронска евиденција од точка а) на овој став од чувар на имот и од странски менаџер на задолжителните и/или доброволните пензиски фондови;

в) да ги добива на увид сите документи и електронска евиденција од осигурител за начинот на организирање и финансирање на професионалната пензиска шема;

г) да добива информации од членови на управен одбор и на надзорен одбор и други лица вработени во субјектите од точка а), б) и в) од овој став во врска со активностите на пензиското друштво, задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд или професионалната пензиска шема;

д) да бара писмени и лично потпишани изјави од лицата наведени во точката г) од овој став.

(2) Директорот на Агенцијата може да овласти лице да влезе во службените простории на:

а) пензиско друштво заради контрола и увид во законитоста во работењето на тоа пензиско друштво и на пензискиот фонд со кој управува и контрола на примената на статутот и другите акти на тоа друштво;

б) чувар на имот и странски менаџер на средства заради увид и контрола во законитоста на работењето и во примената на потпишаните договори со односното пензиско друштво; и

в) осигурител заради контрола и увид во законитоста на организирањето и финансирањето на професионалната пензиска шема.

(3) Пензиското друштво, чуварот на имот, странскиот менаџер на средства и осигурителот должни се на лицето овластено за контрола да му ги стават на располагање сите книги, документи и други евиденции во врска со работењето на пензиското друштво, пензискиот фонд со кој управува тоа



друштво, странскиот менаџер на средства, чуварот на имот, како и организирањето и финансирањето на професионалната пензиска шема.

(4) Видот и обемот на контролата се утврдува со решението за контрола што го донесува директорот на Агенцијата.

(5) Лицето овластено за контрола изготвува записник и истиот го доставува до Агенцијата. Доколку Агенцијата утврди неправилности во работењето или во водењето на деловните книги, со решение ќе му наложи на друштвото, на чуварот на имот, на странскиот менаџер на средства или на осигурителот истите да ги отстрани во определениот рок.

(6) Согласно ставот (5) од овој член пензиското друштво, чуварот на имот, странскиот менаџер на средства или осигурителот се должни во определениот рок да ги отстранат неправилностите и да достават известување до Агенцијата за отстранетите неправилности со приложени докази дека неправилностите се отстранети или исправени. Доколку пензиското друштво не ги отстрани неправилностите, Агенцијата може да го укине одобрението за управување со задолжителните и/или доброволните пензиски фондови на тоа друштво.

(7) Доколку Агенцијата при вршењето на контролата во работењето на пензиското друштво и управувањето со задолжителните и/или доброволните пензиски фондови утврди дека постојат работи или дела кои се казниви според закон, директорот или лице овластено од него поднесува пријава за поведување на постапка пред надлежен орган.

(8) Агенцијата поблиску го пропишува начинот на вршење на контролата на пензиските друштва.

## Член 54

(1) Агенцијата објавува извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување во Република Македонија за претходната година, до 30 јуни од тековната година. Извештајот содржи податоци за капитално финансираното пензиско осигурување, оценка на извршувањето на прописите во областа на капитално финансираното пензиско осигурување и други прашања за кои Агенцијата смета дека се од значење за капитално финансираното пензиско осигурување.

(2) Агенцијата поднесува извештај за својата работа за претходната година до Владата на Република Македонија, до 30 јуни од тековната година. Извештајот за работата на Агенцијата се усвојува од Владата на Република

Македонија и истиот се доставува за информирање на Собранието на Република Македонија.

## Член 56

(1) Буџетот на Агенцијата во врска со дејностите утврдени во овој закон се донесува заедно со Буџетот на Република Македонија.

(2) Во буџетот на Агенцијата се утврдени платите на вработените во Агенцијата. Платите на директорот на Агенцијата, заменикот на директорот и на лицата со посебни овластувања и одговорности мора да се слични со платите во финансискиот сектор, вклучувајќи ги платите во друштвата за управување со пензиски фондови.

(3) Работењето на Агенцијата, согласно со овој закон, се финансира од надоместоци што Агенцијата ги наплатува од друштвата, вклучувајќи ги особено следниве:

а) месечен надомест на товар на пензиските друштва најмногу до 2,5% од вкупните придонеси уплатени во претходниот месец во пензиските фондови со кои управуваат;

б) надомест за обрасци на барања и документација кон барањата за дозвола за основање на пензиско друштво и одобрение за управување со пензиски фонд;

в) надомест за дозвола за основање на пензиско друштво, дозвола за вршење дејност-управување со доброволни пензиски фондови, дозвола за вршење дејност-управување со задолжителни пензиски фондови и за одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови

г) надомест за обезбедување на формулари;

д) надомест за обука, организирање на испити и давање дозволи на агентите;

ѓ) надомест за запишување во регистарот на агенти кој не може да биде повисок од административните трошоци на запишувањето;

е) надомест за вршење на услуги и

ж) други надоместоци утврдени од Агенцијата.

(4) Висината на надоместоците од ставот (3) на овој член ја утврдува Агенцијата, на која согласност дава Владата на Република Македонија и истите се објавуваат во “Службен весник на Република Македонија”.

(5) Во случај приходите од надоместоците од ставот (3) на овој член да не ги покриваат планираните расходи, недостигот на приходи се финансира од Буџетот на Република Македонија.

(6) Ревизија на работењето на Агенцијата врши Заводот за државна ревизија на Република Македонија.

## Член 75

(1) Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат погрешни и неточни информации за задолжителен пензиски фонд или за друштвото кое управува со тој фонд или информации кои можат да ги доведат во заблуда членовите на задолжителен пензиски фонд, лицата кои имаат право да станат членови на задолжителен пензиски фонд и лицата кои во иднина би имале право да станат членови на задолжителен пензиски фонд, ниту со усни изјави, пишан материјал, преку оглас и било каков друг рекламен материјал.

(2) Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат никакви изјави или предвидувања за идните инвестициони резултати на задолжителен пензиски фонд, на членовите на тој фонд и на лицата кои би можеле да се зачленат во тој фонд во иднина, освен изјави во форма и постапка пропишана од Агенцијата.

(3) Лицата од ставовите (1) и (2) на овој член се:

а) задолжителни пензиски фондови, друштва за управување со задолжителни пензиски фондови и друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

б) поврзани лица со лицата од точка а) на овој став и

в) агенти или вработени во друштвата и во поврзаните лица.

(4) Заради обезбедување фер и објективно информирање на јавноста, Агенцијата ги одобрува сите материјали за маркетинг пред нивното објавување или емитување. Агенцијата донесува упатства за содржината на рекламите и за другиот пишан промотивен материјал на задолжителните пензиски фондови и на друштвата. Друштвото или друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да ги доставува материјалите на одобрување до Агенцијата и не смее да објави или емитува неодобрен материјал за маркетинг.

(5) Доколку Агенцијата смета дека некоја реклама или друг пишан материјал може да предизвика заблуда, може со решение да го забрани или одложи неговото објавување или дистрибуција и да нареди објавување на измена на тој материјал во рок кој самата ќе го определи.

### Член 83

(1) Вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд се утврдува врз основа на пазарната вредност на секое поединечно средство.

(2) Вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд се утврдува со намалување на обврските на задолжителниот пензиски фонд, освен обврските кон членовите на задолжителниот пензиски фонд, од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд.

(3) Начинот на процена на средствата на задолжителните пензиски фондови и пресметување на вредноста на нивните нето средства поблиску го пропишува Агенцијата, по претходно мислење од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

### Член 92

(1) Кога член на задолжителен пензиски фонд нема да стекне право на старосна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување, заради тоа што нема навршено пензиски стаж најмалку 15 години, може да купи месечен пензиски ануитет доколку износот на ануитетот е еднаков или поголем од 40% од најнискиот износ на пензија.

(2) Кога пресметаниот износ на пензискиот ануитет од ставот (1) на овој член е помал од 40% од најнискиот износ на пензија, задолжителниот пензиски фонд на членот наеднаш ќе му ги исплати акумулираните средства на неговата сметка.

### Член 94

(1) Секое друштво или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно, најдоцна до 31 март секоја тековна година, да објави информативен проспект за задолжителниот пензиски фонд со кој управува со вистинити и точни податоци со состојба на 31 декември претходната година.

(2) Информативниот проспект за задолжителен пензиски фонд ги содржи следниве податоци во врска со фондот и друштвото кое управува со тој фонд:

а) имињата на членовите на управниот одбор и на надзорниот одбор на друштвото;

б) имињата и адресите на акционерите и нивното учество во капиталот на друштвото;

в) името и седиштето на чуварот на имот и податоци за евентуални промени на чуварот на имот направени претходната година и причините за таквите промени;

г) основните принципи на инвестирањето за периодот од ставот (1) на овој член и самоограничувањата при инвестирањето освен ограничувањата утврдени во овој закон;

д) надоместоците што се наплатуваат од членовите на задолжителниот пензиски фонд;

ѓ) податоците наведени во членот 95 став (3) на овој закон;

е) бројот на членовите на задолжителниот пензиски фонд;

ж) нето вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд на последниот датум на процена заклучно со 31 декември и

з) други податоци за работењето на друштвото и управувањето со задолжителниот пензиски фонд што може да ги пропише Агенцијата заради обезбедување на транспарентност.

(3) Податоците се објавуваат во форма на брошура најмалку во еден од најтиражните дневни весници што се дистрибуира на целата територија на Република Македонија.

(4) Формата на информативниот проспект ја пропишува Агенцијата.

(5) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да му овозможи увид во информативниот проспект и статутот на задолжителниот пензиски фонд со кој управува согласно со членот 45 на овој закон, на секое лице кое ќе се пријави за членство во задолжителниот пензиски фонд со кој управува тоа друштво, пред потпишувањето на договорот за членство.

(6) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно, по барање од член на задолжителниот пензиски фонд, да овозможи увид во информативниот проспект и статутот на задолжителниот пензиски фонд со кој управува.

## Член 96

(1) Друштвото е должно на Агенцијата да и ги доставува следниве информации:

а) тримесечни неревидирани и годишни ревидирани финансиски извештаи за друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

б) тримесечни неревидирани основни финансиски извештаи и дополнителни извештаи и годишни ревидирани финансиски извештаи и дополнителни извештаи за задолжителниот пензиски фонд;

в) подетални податоци за стекнување и пренос на средствата на задолжителниот пензиски фонд со наведување на секое поединечно средство, датумот и цената на трансакцијата и правното лице кое ја врши услугата со хартиите од вредност;

г) за трошоците, како што се трансакционите провизии, надоместоците за чувар на имотот, провизиите за агентите што вршат работи на маркетинг и други трошоци согласно со овој закон;

д) податоци на акционерите на друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови вклучувајќи имиња и адреси;

ѓ) имиња на членовите на органите на управување и висината на надоместоците за нивното работење;

е) примерок од информативниот проспект согласно со членот 94 на овој закон;

ж) податоците од членот 95 ставовите (1) и (3) на овој закон;

з) подетални податоци за бројот на членовите на задолжителниот пензиски фонд, бројот на членовите кои се зачлениле во задолжителниот пензиски фонд во текот на годината; бројот на оние кои преминале во други задолжителен пензиски фондови, бројот на починати членови и бројот на пензионирани членови и

с) други податоци на барање на Агенцијата.

(2) Податоците од ставот (1) на овој член се доставуваат еднаш годишно, а по потреба и во пократки временски периоди определени од Агенцијата. Агенцијата поблиску ги пропишува видот и периодот на кој се однесуваат податоците, начинот и формата на прикажување на истите и постапката за нивно доставување.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, податоците од ставот (1) точка в) на овој член се доставуваат еднаш месечно, а по потреба и во пократки временски периоди определени од Агенцијата. Агенцијата поблиску ги пропишува видот и периодот на кој се однесуваат податоците, начинот и формата на прикажување на истите и постапката за нивно доставување.

## Член 98

(1) Друштвото може да ги наплатува единствено следниве надоместоци:

а) надоместок од придонесите во вид на определен процент од уплатените придонеси, пред нивното претворање во сметководствени единици;

б) месечен надоместок во висина од 0,05% од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд, за покривање на трошоците на друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, за управувањето со задолжителниот пензиски фонд. Пресметката на надоместокот се врши на секој датум на процена на средствата на задолжителниот пензиски фонд и се наплатува на петтиот работен ден во месецот по процената и

в) надоместок во случај на пренос на средствата во друг задолжителен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот фонд пократко од 24 месеци пред да премине во идниот фонд. Максималниот износ на паричниот надоместок и начинот на наплата поблиску го утврдува Агенцијата по претходна согласност од Министерството за труд и социјална политика.

(2) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член го уплатува членот на задолжителниот пензиски фонд кој пристапува во идниот задолжителен пензиски фонд. Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд во кој пристапува членот или претставник на тоа друштво не смее да го плати овој надоместок.

(3) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член не се наплатува во следниве случаи:

а) ако друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден задолжителен пензиски фонд во друг задолжителен пензиски фонд ги зголемило или известило за зголемување на надоместоците од ставот (1) на овој член, во периодот од шест месеци пред датумот на таквиот пренос на средствата;

б) ако Агенцијата докаже дека лицето се зачленило во тој задолжителен пензиски фонд како последица на маркетинг и рекламни активности спротивни на одредбите на овој закон или

в) ако над друштвото кое управува со тој задолжителен пензиски фонд е отворена стечајна постапка или одобрувањето за управување со тој задолжителен пензиски фонд му е повлечено или укинато.

(4) Агенцијата за секоја календарска година ја определува максималната висина на надоместокот од став (1) точка а) на овој член врз

основа на реалните податоци и проекции за бројот на членови и висината на придонесите, нето средствата на задолжителните пензиски фондови, податоци за работењето на друштвата или друштвата за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и надоместоците на сите вклучени институции во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

(5) На актот од став (4) од овој член согласност дава Владата на Република Македонија.

(6) Доколку друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови не го определи надоместокот од став (1) точка а) на овој член, го наплатува надоместокот определен согласно став (4) од овој член.

#### Член 105

(1) Врз основа на одредбите од член 106 и 107 на овој закон, средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат само во следниве видови инструменти:

а) банкарски депозити во банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија, доколку носат камата;

б) обврзници и други хартии од вредност што ги издала или за кои гарантира Народната банка на Република Македонија;

в) сертификати за депозит, комерцијални записи и обврзници издадени или гарантирани од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија;

г) хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија;

д) обврзници и други хартии од вредност што ги издава или за кои гарантира Република Македонија;

ѓ) акции издадени врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија од домашни акционерски друштва кои не се затворени инвестициони фондови и кои котираат на официјалниот пазар на берзата на долгорочни хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Македонија што го контролира Комисијата;

е) обврзници издадени врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, од домашни акционерски



друштва кои не се банки и кои котираат на официјалниот пазар на берзата на долгорочни хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Македонија што го контролира Комисијата ;

ж) комерцијални записи издадени од првокласни акционерски друштва во Република Македонија кои не се банки;

з) документи за удел и акции на инвестициони фондови во Република Македонија кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија;

с) обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки на државите-членки на Европската унија, Јапонија или САД;

и) должнички хартии од вредност кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, издадени од недржавни, странски компании или банки од државите-членки на ЕУ, Јапонија или САД;

ј) акции издадени од странски компании или банки кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, со кои се тргува на главните берзи во државите-членки на ЕУ, Јапонија или САД;

к) документи за удел, акции и други хартии од вредност издадени од овластени инвестициони фондови со седиште во држава-членка на ЕУ, Јапонија или САД што инвестирале претежно во акции кои котираат на берзите во тие држави и

л) друг вид на вложување согласно со актите на Агенцијата, под услов тоа да не е во спротивност со членот 108 на овој закон, по претходно мислење на Комисијата за хартии од вредност.

(2) Тргувањето со хартиите од вредност на задолжителните пензиски фондови се врши на регулирани секундарни пазари, на пазари преку шалтер и на примарни пазари за инструментите кои ги исполнуваат условите од овој член.

(3) Средствата на задолжителните пензиски фондови можат да се користат за инвестирање во инструменти кои ги исполнуват условите пропишани од Агенцијата за:

а) условите што треба да ги исполнат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата од задолжителните пензиски фондови;

б) квалитетот на акциите, обврзниците и други инструменти во кои се вложени средствата на задолжителните пензиски фондови и

в) државите или групите на држави во кои можат да се инвестираат средствата на задолжителниот пензиски фонд.

(4) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ја известува Агенцијата за инструментите во кои планира да ги инвестира средствата на задолжителниот пензиски фонд со кој управува, а Агенцијата води евиденција на дозволени финансиски инструменти за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови.

#### Член 106

(1) Агенцијата ги пропишува највисоките износи на вложувања во една компанија, односно трговско друштво или во еден инструмент, во кои можат да се инвестираат средствата на еден задолжителен пензиски фонд, по претходно мислење на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

(2) Агенцијата го пропишува највисокиот износ на некој вид инструмент во кој може да бидат вложени средствата на задолжителниот пензиски фонд, по претходно мислење на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

(3) Агенцијата не може да пропишува најниски износи во кои задолжително мора да се вложат средствата на задолжителните пензиски фондови.

(4) Агенцијата не може да врши намалување на износите од ставовите (1) и (2) на овој член и на износите од членот 107 на овој закон, освен по претходно известување упатено до сите друштва за управување со задолжителни пензиски фондови и друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови најмалку една година пред таквото намалување.

(5) Агенцијата може да пропише ограничувања на вложувањата на одделни видови инструменти различни од ограничувањата утврдени во членот 107 на овој закон, кои ќе важат во рок пропишан од Агенцијата, но не подолг од пет години сметано од датумот кога ќе започне уплатата на придонесот во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување согласно со членот 58 став (4) на овој закон.

(6) Актите на Агенцијата од став (5) на овој член не можат да бидат целосно или делумно укинати без претходно писмено известување што Агенцијата е должна да го достави до сите друштва за управување со

задолжителни пензиски фондови и друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови најмалку една година пред укинувањето.

#### Член 107

Вложувањата во одделни видови инструменти согласно со членот 105 став (1) точки а) до л) на овој закон подлежат на следниве ограничувања:

а) најмногу 20% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Македонија. Во рамките на ова ограничување најмногу 5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложуваат во инструменти наведени во членот 105 став (1) точка и) на овој закон и најмногу 10% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструменти наведени во членот 105 став (1) точки ј) и к) на овој закон;

б) најмногу 80% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструменти наведени во членот 105 став (1) точки б) и д) на овој закон;

в) најмногу 60% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите од членот 105 став (1) точки а), в) и г) на овој закон;

г) најмногу 40% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 105 став (1) точки е) и ж) на овој закон;

д) најмногу 30% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 105 став (1) точка ѓ) на овој закон и

ѓ) најмногу 5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 105 став (1) точка з) на овој закон.

#### Член 108

Средствата на задолжителните пензиски фондови не смеат да се инвестираат во следниве видови инструменти:

а) акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува;

б) инструменти со кои не може правно да се располага;

в) материјални добра кои ретко котираат на организирани пазари и чија процена е несигурна, како на пример антиквитети, уметнички дела и моторни возила;

г) недвижен имот и каков било удел во недвижен имот освен хартии од вредност издадени врз основа на хипотека и посредно вложување преку инвестициони фондови;

д) акции, обврзници и други хартии од вредност издадени од:

1) акционер на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

2) чувар на имот на задолжителниот пензиски фонд и

3) поврзани лица со субјектите наведени во потточките 1) и 2) на оваа точка;

ф) фјучерс-договори, опциски договори, форвард договори и други деривативни инструменти и

е) други инструменти уредени од Агенцијата по претходно мислење на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, во кои вложувањето би било спротивно на интересите на членовите на задолжителните пензиски фондови.

## Член 109

(1) Во случај на кршење на одредбите од овој закон како резултат на промена на пазарните цени, промени на девизните курсеви на странските валути, промени на организационите или економските односи меѓу субјектите во кои се вложени средства на задолжителен пензиски фонд, други околности надвор од непосредната контрола на односното друштво или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, тогаш тоа е должно веднаш да ја извести Агенцијата, да запре со вложување во тој инструмент и да преземе мерки за усогласување на инвестиционите активности на задолжителниот пензиски фонд, со одредбите на овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови не е должно веднаш да преземе мерки за коригирање на пречекорувањата на инвестиционите ограничувања утврдени во овој закон, доколку поединечното пречекорување не е поголемо од 20% од ограничувањето и збирот на сите пре-

чекорувања не надминува 5% од нето вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд.

(3) Друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да изврши усогласување на инвестиционата активност на задолжителниот пензиски фонд со кој управува со условите од овој закон во рок од шест месеца сметано од датумот на стореното прекршување или од датумот на процена на средствата на задолжителниот пензиски фонд кога станало јасно дека постои прекршување на овој закон, во зависност од тоа кое дејствие прво настапило.

(4) На барање на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, доставено во рок од 30 дена по датумот на стореното прекршување на овој закон, Агенцијата има право да го продолжи рокот од ставот (3) на овој член за најмногу шест месеца, ако тоа продолжување е неопходно заради заштита на интересите на членовите на задолжителниот пензиски фонд.

### Член 133

(1) Глоба во износ од 40.000 до 50.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови доколку:

1) основа повеќе од еден задолжителен пензиски фонд за време од десет години по датумот кога ќе започне уплатата на придонесот во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување согласно со членот 58 став (4) на овој закон, спротивно на членот 7 став (2) од овој закон;

2) не овозможи пристап до книгите, документите и друга евиденција на овластеното лице кое врши контрола во име на Агенцијата и не ги отстрани неправилностите согласно со членот 53 ставови (3) и (6) од овој закон;

3) средствата од сметката на член на задолжителен пензиски фонд ги даде во залог, асигнација или ги пренесе во полза на трети лица спротивно на членот 67 став (3) од овој закон;

4) не ги распоредува придонесите, пренесените средства и приносот од инвестициите на индивидуалните сметки на членовите на задолжителните пензиските фондови и не води евиденција согласно со членот 81 од овој закон;

5) не ги претвора средствата од придонеси и пренесените средства во сметководствени единици согласно со членот 82 од овој закон;

6) врши процена на средствата на задолжителен пензиски фонд спротивно на правилата содржани во членот 83 од овој закон;

7) не врши пресметка на нето средствата на фондот и на вредноста на сметководствената единица на секој датум на процена и не ја промени проценетата вредност на одредена хартија од вредност, согласно со членот 85 ставови (1), (2) и (4) од овој закон;

8) го води сметководството на друштвото и задолжителниот пензиски фонд спротивно на законите на Република Македонија и на меѓународните сметководствени стандарди во смисла на членот 88 од овој закон;

9) наплаќа надоместоци на начин и во износи што не се предвидени во членовите 98 и 99 од овој закон;

10) надомести трошоци спротивно на членот 103 од овој закон;

11) инвестира средства од задолжителниот пензиски фонд спротивно на принципите, целите, инструментите и ограничувањата предвидени во членовите 104, 105, 107 и 108 од овој закон;

12) продава, купува или користи средства спротивно на ограничувањата од членот 110 на овој закон;

13) го довери управувањето со средствата на задолжителниот пензиски фонд или ја пренесе одговорноста за тоа врз друг, спротивно на членот 112 од овој закон;

14) се задолжува спротивно на целите и ограничувањата од членот 113 на овој закон;

15) избраниот чувар на имот не ги исполнува условите од членот 116 на овој закон;

16) не избере чувар на имот на кого ја доверува одговорноста за чување на средствата од задолжителниот пензиски фонд или нема постојано договор со чувар на имот согласно со членовите 115 ставови (1) и (2) и 119 од овој закон;

17) не ги исполни обврските предвидени во членот 122 ставови (1) точки а) и б) и (2) од овој закон;

18) не обезбеди непрекинато извршување на услугите за чување на средствата на задолжителниот пензиски фонд согласно со членот 123 став (1) од овој закон;

19) постапува спротивно на членот 125 став (5) од овој закон и

20) не ги пренесе своите права за преземање правни дејствија на Агенцијата согласно со членот 126 став (5) од овој закон.

(2) Глоба до десеткратен износ од ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(3) Глоба во износ од 40.000 до 50.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови доколку:

1) врши дејности што не се предвидени во членот 7 став (1) од овој закон;

2) не го зголеми акционерскиот капитал согласно со членот 10 став (2) од овој закон;

3) не го уплати капиталот на начин пропишан со членот 11 од овој закон;

4) основачкиот капитал потекнува од извори што не ги допушта членот 12 ставови (1) и (2) од овој закон;

5) не го одржува и не го зголеми уплатениот капитал пресметан по методологија утврдена од Агенцијата и не одржува ликвидни средства во износ не помал од процентот од основачкиот капитал согласно со членот 13 од овој закон;

6) не изврши соодветно усогласување во рок од шест месеци согласно со членот 14 став (5) од овој закон;

7) не побара согласност за секое стекнување или пренос на акции согласно со членот 16 став (1) од овој закон;

8) купи акции на друго друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или се реорганизира, спротивно на членот 16 ставови (5) и (6) од овој закон;

9) изврши измени без претходно одобрение од Агенцијата согласно со членот 39-е од овој закон;

(4) Глоба до десеткратен износ од ставот (3) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (3) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(5) Глоба во износ од 4.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (1) на овој член и на одговорно лице во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или во друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, а за прекршокот од став (3) на овој член само на одговорно лице во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови.

(6) Глоба до двојниот износ од ставот (5) на овој член ќе се изрече на одговорното лице во друштвото од став (5) на овој член ако прекршокот го сторил од користољубие.

#### Член 134

(1) Глоба во износ од 20.000 до 30.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови доколку:

1) ги користи своите средства за намени забранети со членот 20 од овој закон;

2) не ги исполнува барањата предвидени во членот 21 од овој закон;

3) не достави поднесок за раскинување на договорот и не воспостави индивидуална сметка согласно со член 59 став (1) и (5) на овој закон;

4) оствари контакт или комуникација со членот во периодот кога членот склучил времен договор за членство спротивно на членот 61 став (5) од овој закон;

5) не ги исполнува обврските од членот 63 ставови (1) и (3) на овој закон;

6) не ги пренесе во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија средствата од сметката на член на задолжителен пензиски фонд кој стекнал право на инвалидска пензија согласно со членот 65 од овој закон;

7) не ги исполнува своите обврски во случај на смрт на член на задолжителен пензиски фонд предвидени во членот 66 од овој закон;

8) дава или објавува погрешни информации за фонд, кои можат да ги доведат во заблуда постојните или идните членови на фондот или дава изјави или предвидувања за идните инвестициони резултати за задолжителен пензиски фонд, како и не достави на одобрување до



Агенцијата или објави неодобрен материјал за маркетинг и не постапи по решението на Агенцијата во смисла на член 75 ставови (1), (2), (4) и (5) на овој закон.

9) применува постапки на маркетинг на задолжителни пензиски фондови забранети со членот 79 од овој закон;

10) не го утврди приносот за задолжителниот пензиски фонд со кој управува согласно со членот 86 од овој закон;

11) не ја исполнува обврската за редовно информирање на членовите на задолжителниот пензиски фонд согласно со членот 95 од овој закон;

12) не доставува информации и податоци на Агенцијата или доставува погрешни информации и податоци согласно со член 96 од овој закон;

13) не ги извести Агенцијата и сите членови на задолжителниот пензиски фонд за секоја промена на висината на надоместоците, на начин и во рокови предвидени во членот 100 од овој закон;

14) не обезбеди целосна конкурентност на провизиите согласно со членот 101 од овој закон;

15) инвестира средства од задолжителниот пензиски фонд спротивно на ограничувањата предвидени со членовите 106 и 109 од овој закон;

16) не ја извести Агенцијата кога сака да го откаже договорот за чување на имот согласно со членот 121 од овој закон;

17) не постапува согласно ставовите и мислењата изнесени во актите на Агенцијата;

(2) Глоба до петкратен износ од ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(3) Глоба во износ од 20.000 до 30.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови доколку:

1) не назначи надворешен овластен ревизор со добри референци и не објави извадок од ревидираниот финансиски извештај со мислење на овластениот ревизор согласно со членот 22 од овој закон;

(4) Глоба до петкратен износ од ставот (3) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови

ако со прекршокот од ставот (3) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(5) Глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од од ставот (1) на овој член и на одговорно лице во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или во друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, а за прекршокот од став (3) на овој член само на одговорно лице во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови.

(6) Глоба до двојниот износ од ставот (5) на овој член ќе се изрече на одговорното лице во друштвото од став (5) на овој член ако прекршокот го сторил од користољубие.

#### Член 139-а

(1) Чувар на имот на задолжителните пензиски фондови во период од пет години, сметано од датумот кога ќе започне уплатата на придонесот во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување согласно со членот 58 став (4) на овој закон, ќе биде Народната банка на Република Македонија.

(2) По истекот на четири години од вршењето на улогата чувар на имот на задолжителните пензиски фондови од страна на Народната банка на Република Македонија, Агенцијата ќе изврши оцена дали банките во Република Македонија се спремни за вршење на улогата чувар на имот на задолжителни пензиски фондови и ќе ја извести Владата на Република Македонија и Народната банка на Република Македонија. Врз основа на оцената ќе се утврди дали, по истекот на петте години, Народната банка на Република Македонија и понатаму ќе биде чувар на имот на задолжителни пензиски фондови или таа улога ќе ја преземат банките во Република Македонија.